

ВАРІАНТ 9

Завдання стосуються речень, що первісно становили зв'язний текст. Прочитайте речення й виконайте завдання до них (цифри в дужках позначають наступне слово).

▲ Треба (1)здобувати власний досвід на своїх гулях і синцях, адже сторонні поради мало допомагають.

● Шкода, що ти не маєш середньої освіти, проте здобути її зовсім не тяжко, було б лише (2)бажання.

◆ Головне – учися (3)командувати собою, а не просто плисти за течією куди виведе.

■ Адже надзвичайно важливо, щоб ти був власним штурманом, а не пасажиром на чужому (4)човні.

□ Тільки тоді, коли відчуєш відповідальність за себе, цей життєвий (5)досвід стане справжнім.

Завдання 1. Первісний текст буде відновлено, якщо речення розташувати в послідовності, запропонованій у рядку

А) ▲ ● ◆ ■ □

Б) ▲ □ ● ◆ ■

В) ▲ ■ □ ● ◆

Г) ▲ ● ◆ □ ■

Д) ▲ ◆ ● □ ■

Правильна відповідь: Б

Методичний коментар. Логіка побудови тексту – від загальнофілософського осмислення досвіду до конкретних життєвих настанов. Початкове речення (▲) формулює базову тезу про пріоритет особистих помилок над сторонніми порадами. Наступне речення (□) виступає логічним продовженням, де за допомогою вказівного словосполучення «цей досвід» та обмежувальної конструкції «тільки тоді, коли» уточнюються умови справжності здобутих знань.

Перехід до речення (●) конкретизує роздуми автора на прикладі здобуття освіти, що стає практичним майданчиком для застосування вольових зусиль. Речення (◆) запроваджує імператив самоконтролю, який через лексему «голове» маркується як важливість усвідомленої відповідальності. Завершується текст реченням (■), де попередній абстрактний заклик «командувати собою» розгортається у фінальну метафору «штурмана» і «пасажира», що за допомогою сполучника «адже» створює емоційно-змістову крапку в оповіді, забезпечуючи тексту найвищий рівень когезії.

Ще один варіант мислення: ▲□ – ці два речення мають бути поряд, бо їх об'єднує мікротема «досвід»; у реченні □ ужито «цей досвід», отже, воно має бути другим. Також варто звернути увагу, що речення ◆■ мають бути поряд і саме в такій послідовності, оскільки в реченні ◆ сформульовано загальний заклик до дії («командувати собою»), а речення ■ логічно завершує цю думку, розгортаючи її в яскраву метафору (штурман проти пасажирів), що є класичним прийомом для створення емоційного та змістовного підсумку всього тексту. Таке мислення дозволяє легко обрати правильний рядок Б.

Завдання 2. Складнопідрядним з підрядним обставинним причини є речення

А) ▲

Б) ●

В) ◆

Г) ■

Д) □

Правильна відповідь: А

Методичний коментар. У реченні ▲ поєднано 2 частини підрядним зв'язком (сполучником *адже*). До підрядної частини можна поставити запитання *за якої причини?*, що дає підстави обрати рядок А.

Завдання 3. Речення, у якому вжито антоніми для посилення виразності думки, позначено символом

А) ▲

Б) ●

В) ◆

Г) ■

Д) □

Правильна відповідь: Г

Методичний коментар. У реченні ■ використано контекстуальні антоніми «штурман» (той, хто керує) та «пасажир» (той, хто не впливає на рух). Це протиставлення підкреслює головну ідею автора про активну життєву позицію.

Завдання 4. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А) ▲

Б) ●

В) ◆

Г) ■

Д) □

Правильна відповідь: В

Методичний коментар. У реченні ◆ перед сполучним словом «куди», яке приєднує підрядну частину («куди виведе»), обов'язково має стояти кома.

Завдання 5. Синтаксичну роль додатка виконує слово, позначене цифрою

А) 1 (здобувати)

Б) 2 (бажання)

В) 3 (командувати)

Г) 4 (човні)

Д) 5 (досвід)

Правильна відповідь: В

Методичний коментар. Інфінітив «командувати» (3) виступає додатком (учися чого? командувати; слово «учися» не є допоміжним дієсловом до складеного дієслівного присудка).

Для порівняння: «здобувати» – частина складеного дієслівного присудка («треба здобувати»); «бажання» – підмет (було б хто? що? бажання); «човні» – обставина (був де? – на човні); «досвід» – підмет (хто? що? досвід стане справжнім).

Запам'ятайте: дієслова «учитися», «навчитися», «вивчитися» потребують запитання чого? (не «чому?»). Наприклад, учитися (чого?) *грамоти, майстерності, математики, мови, музики, письма, пісень, розуму, справи, усього, чогось* та ін.

ВАРІАНТ 10

Завдання стосуються речень, що первісно становили зв'язний текст. Прочитайте речення й виконайте завдання до них (цифри в дужках позначають наступне слово).

▲ Уміти любити – то велике (1)**вміння**, адже тільки в любові людина розумна.

● Тож любов – це, може, єдина справжня (2)**квітка**, подарована людині Богом.

◆ Тому намагайся, щоб твоя дівчина була духовно вищою, аби ти (3)**дотягався** до неї, а не опускався.

■ Адже дівчина має надати тобі змогу (4)**кращати**, а не гіршати, тому обирай ту, в якій є і земля і небо.

□ Коли ж (5)**вона** здається тобі надто земною, то вигадай її небесною – і вона стане небесніти.